

Örebro universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
Jana.hejzlar@hsv.se
BESLUT

2011-01-18
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9

Högskoleverket beslutar att ge Örebro universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: historia, samhällskunskap samt idrott och hälsa.

Ansökan och ärendets hantering

Örebro universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i ämnena matematik, biologi, kemi, historia, religionskunskap, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, bild samt musik.

För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: universitetslektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande); universitetslektor Håkan Sollervall, Linnéuniversitetet (ordförande); lärarstuderande Diego Alfaro, Malmö högskola; lärarstuderande Ewa Axelsson, Högskolan Kristianstad; docent Jette Benn, Århus universitet; universitetslektor Cecilia Björklund Dahlgren, Luleå tekniska universitet; universitetslektor emerita Gerd Brandell, Lunds universitet; lektor Tua Ericsson-Knif, Svenska handelshögskolan i Åbo; fil. dr. Lars Geschwind, Technopolis group; professor Gunnar Gjone, Universitetet i Oslo; lektor Conrad Hagen, Universitetet i Stavanger; professor emerita Torlaug L. Hoel, NTNU i Trondheim; professor Gunilla Holm, Helsingfors universitet; lektor Lisen Häggblom, Åbo Akademi; universitetslektor Maj-Lis Hörnqvist, Luleå tekniska universitet; docent Jörgen Johansson, Högskolan i Halmstad; lektor Helge Kastrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor Rune Krumsvik, Universitetet i Bergen; professor Maria Lennernäs, Högskolan Kristianstad; dekan Nils-Georg Lundberg, Professionshögskolan UCC Nordjylland; lärarstuderande Johan Lundmark, Uppsala universitet; docent Gunilla Molloy, Stockholms universitet; docent

Maarit Mutta, Åbo universitet; professor Liv Merete Nielsen, Högskolan i Oslo; universitetslektor Anita Norlund, Högskolan i Borås; professor Christina Nygren-Landgårds, Åbo Akademi; universitetslektor Eva Olofsson, Umeå universitet; professor emeritus Aadu Ott, Göteborgs universitet; lektor Helle Rønholt, Köpenhamns universitet och professor Tobias Werler, Högskolan i Volda. Därutöver har professor Bengt Brendemoen, Universitetet i Oslo; professor Kari Fasting, Norges Idrottshögskola; försteamanuensis Anne Margrete Fiskvik, NTNU i Trondheim och Universitetet i Stavanger; professor Karsten Froberg, Syddanska universitetet; lektor Fie Høytrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; lektor Bergthora Kristjansdottir, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor emeritus Lauri Lindgren, Åbo universitet; försteamanuensis Dag Jostein Nordaker, Universitetet i Stavanger och professor Staffan Wahlgren NTNU i Trondheim bistått bedömargruppen inom sina sakområden.

Underlag för bedömningen har varit universitetets ansökan samt intervjuer den 21 oktober 2010 med representanter för universitetet. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprovningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen.

Bedömargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt, dels en samlad bedömning. Ledamöter i bedömargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Örebro universitetet har förutsättningar att ge ämnesläroutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena historia, samhällskunskap samt idrott och hälsa. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Örebro universitetet inte har förutsättningar att ge ämnesläroutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, biologi, kemi, religionskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska, hem- och konsumentkunskap, bild samt musik. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Örebro universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: historia, samhällskunskap samt idrott och hälsa.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Jana Hejzlar i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Tomas Egeltoft, Sara Monaco, Joakim Palestro och Karl Weigelt deltagit.

Lars Haikola

Jana Hejzlar

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Ledamöterna i bedömargruppen

Bedömagruppens yttrande

Örebro universitet – ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9¹

Utbildningens förutsättningar

Lärraresurs

Det finns generellt ett tillräckligt antal lärare i förhållande till undervisningens planerade omfattning och en tillfredsställande kontinuitet i lärarresursen, utom i ämnena religionskunskap, engelska, hem- och konsumentkunskap samt bild. Balansen mellan vetenskaplig kompetens i ämne och ämnesdidaktik, konstnärlig kompetens och professionserfarenhet är sammantaget mindre tillfredsställande. Med några undantag är både den ämnesdidaktiska kompetensen och professionserfarenheten svagt representerade.

Den vetenskapliga kompetensen är tillräcklig i matematik, men inte i matematikdidaktik.

I de naturorienterande ämnena biologi och kemi är den vetenskapliga kompetensen god vad gäller ämnesstudierna, men mycket svag vad gäller ämnesdidaktiken, särskilt i kemi. I kemi är nästan hälften och i biologi majoriteten av lärarna visstidsanställda. Kontinuiteten framstår därför som mindre god. Sammantaget är lärarresursen otillräcklig i båda ämnena.

I de samhällsorienterande ämnena historia, religionskunskap och samhällskunskap finns god vetenskaplig kompetens vad gäller ämnesstudierna. I samhällskunskap och historia finns tillräcklig vetenskaplig ämnesdidaktisk kompetens. I religionskunskap finns begränsad ämnesdidaktisk kompetens. För religionskunskap saknas en egen stabil bas av lärare, eftersom Örebro teologiska högskola står för genomförandet av undervisningen.

I svenska finns god vetenskaplig kompetens i litteraturvetenskap och tillräcklig kompetens i svenska språket. Däremot saknas tillräcklig ämnesdidaktisk kompetens.

För svenska som andraspråk finns ett flertal vetenskapligt kompetenta lärare inom svenskämnet. Den specifika andraspråkskompetensen är under god utveckling, men är än så länge något begränsad. Det saknas tillräcklig ämnesdidaktisk kompetens.

¹ Sökta ämnen: matematik, biologi, kemi, historia, religionskunskap, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, bild samt musik.

I engelska pågår en generationsväxling och tillräckligt omfattande vetenskaplig kompetens förefaller vara säkrad för både de språkvetenskapliga och litteraturvetenskapliga studierna. Däremot finns det inte tillräckligt med ämnesdidaktisk kompetens. Antalet lärare är litet och kontinuiteten är än så länge inte tillräckligt betryggande.

För hem- och konsumentvetenskap finns god vetenskaplig och konstnärlig kompetens i måltidsvetenskap. Däremot saknas tillräcklig vetenskaplig bredd för hela området. Det saknas också tillräcklig ämnesdidaktisk kompetens. Kontinuiteten är bristfällig, med en tämligen stor andel visstidsanställda.

I idrott och hälsa finns en stark vetenskaplig miljö, med tillräckligt omfattande bredd och djup i såväl de naturvetenskapliga som de human- och samhällsvetenskapliga områdena. Den ämnesdidaktiska kompetensen är också tillfredsställande.

I bild är såväl den vetenskapliga kompetensen inom ämne och ämnesdidaktik som antalet lärare och kontinuiteten otillfredsställande.

I musik finns tillräcklig vetenskaplig kompetens i såväl ämne teori som ämnesdidaktik. Den konstnärliga kompetensen är också tillfredsställande.

För den utbildningsvetenskapliga kärnan finns tillräckligt omfattande vetenskaplig kompetens.

Lärarna har sammantaget tillfredsställande möjligheter till kompetensutveckling och forskning, med undantag för hem- och konsumentkunskap. Bortsett från utbildningen av ett antal doktorander inom didaktik saknas dock generellt strategiska åtgärder för att stärka den ämnesdidaktiska kompetensen hos den befintliga lärarkåren.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärarresurs är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i ämnena historia, samhällskunskap, idrott och hälsa samt musik, men inte i ämnena matematik, biologi, kemi, religionskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska, hem- och konsumentkunskap samt bild.

Utbildningsmiljö

Inom de utbildningsvetenskapliga disciplinerna och i flera ämnen finns goda forskningsmiljöer. Den ämnesdidaktiska forskningen är dock överlag svagt utvecklad.

Sammantaget bedrivs utbildningen i en forskande och konstnärligt utvecklande miljö och det finns tillräckliga förutsättningar för utvecklingen av ett kritiskt, kreativt och reflekterande förhållningssätt. Frågetecken kan emellertid resas kring religionskunskap, där undervisningen bedrivs inom en mer begränsad miljö.

Organisationen för den verksamhetsförlagda utbildningen är till del otydlig, men är likväl nöjaktig.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen innehåller mål utarbetade i enlighet med examensordningen och har en tydlig struktur.

Kursplanerna för religionskunskap, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska, idrott och hälsa samt den utbildningsvetenskapliga kärnan är något ofärdiga men innehåller tillräckligt tydliga angivelser av mål, innehåll och uppläggning.

Övriga kursplaner är alltför schematiska och kortfattade och saknar tydliga och väl sorterade angivelser av mål, innehåll och närmare uppläggning.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument är tillfredsställande för den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i ämnena religionskunskap, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska samt idrott och hälsa, men inte i ämnena matematik, biologi, kemi, historia, hem- och konsumentkunskap, bild och musik.

Undervisning, kurslitteratur, examination

I matematik är det oklart om kurserna innehåller tillräckligt mycket av det ämnesinnehåll som är centralt för yrkesutövningen. Kurslitteraturen i matematikdidaktik är till alltför stor del inriktad mot tidiga skolår. Progressionen i matematikdidaktik är otydlig.

I biologi finns en svag integration av ämnesdidaktik och i kemi är den otillräcklig. I båda ämnena är det oklart om examensarbetet har en ämnesteoretisk eller ämnesdidaktisk inriktning. Det ämnesteoretiska innehållet och uppläggningsen är däremot tillfredsställande, med relevant undervisning, kurslitteratur och examination.

I historia och samhällskunskap är innehållet ganska traditionellt. Ämnesdidaktiken är integrerad i ämnesstudierna, men examensarbetena kan skrivas med rent ämnesteoretisk inriktning. I samhällskunskap finns undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer som säkrar forskningsanknytning och progression. I historia är uppläggningsen inte lika tydlig, men likväl nöjaktig.

I religionskunskap har innehållet och kurslitteraturen en alltför ensidig inriktning mot kristendomen. Det finns goda ämnesdidaktiska inslag, men för det självständiga arbetet erbjuds ingen ämnesdidaktisk vinkling. Den ämnesdidaktiska progressionen är svag. Det finns en övervikt för gruppexamination och hemtentamina.

I svenska finns en viss integration av ämnesdidaktiskt innehåll, men det saknas relevant och aktuell ämnesdidaktisk litteratur. Undervisningsformer och uppläggning synes i övrigt vara relevanta. Däremot framstår valen av examinationsformer som något ensidiga. Särskilt vad gäller ämnesdidaktiken är progressionen svårbedömd.

I svenska som andraspråk finns ett begränsat ämnesdidaktiskt innehåll och viss ämnesdidaktisk litteratur, men det saknas internationell litteratur. I övrigt är innehållet relevant. Det råder dock oklarhet kring undervisnings- och examinationsformer.

I engelska finns ett klart strukturerat innehåll, med relevanta undervisnings- och examinationsformer. Det ämnesdidaktiska innehållet är välintegrerat. Kurslitteraturen är generellt passande och aktuell, men det finns relativt få exempel på ämnesdidaktisk litteratur. Progressionen är tydlig.

I hem- och konsumentkunskap är innehållet alltför inriktat på ämnesområdet måltidskunskap. Till alltför stor del når kurslitteraturen inte upp till en högskolemässig nivå. Undervisning och examination präglas av grupparbeten, rapporter och fältstudier. Sammantaget synes innehållet och uppläggningsen inte säkra forskningsanknytning och progression på ett tillfredsställande sätt.

I idrott och hälsa är innehållet huvudsakligen relevant, med passande undervisnings- och examinationsformer. Det finns tillräckligt med ämnesdidaktiska inslag. Examensarbetet, som är otydligt beskrivet, verkar dock inte ha en ämnesdidaktisk inriktning och har inte heller något tydligt ämnesspecifikt innehåll. Kurslitteraturen är generellt nöjaktig, men urvalet synes aningen svagt i några områden.

I både bild och musik tillåter underlaget ingen tillräckligt detaljerad bedömning av innehåll och uppläggning. Det är oklart hur forskningsanknytning och progression ska säkras.

I den utbildningsvetenskapliga kärnan säkras innehållet och uppläggningsen på ett tillfredsställande vis forskningsanknytning och progression, med passande undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i ämnena, biologi, historia, samhällskunskap, engelska, idrott och hälsa, men inte i ämnena matematik, kemi, religionskunskap, svenska, svenska som andraspråk, hem- och konsumentkunskap, bild och musik

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Lärosätet har visat att det finns system för att dokumentera kraven med avseende på olika typer av examination.

Lärosätet har visat att det finns tillräckliga system för att säkra att utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att Örebro universitet har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena historia, samhällskunskap samt idrott och hälsa. Vi rekommenderar Höskoleverket att tillstyrka ansökan för dessa ämnen.

Vår samlade bedömning är att Örebro universitet inte har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, biologi, kemi, religionskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska, hem- och konsumentkunskap, bild samt musik. Vi rekommenderar Höskoleverket att avslå ansökan för dessa ämnen.